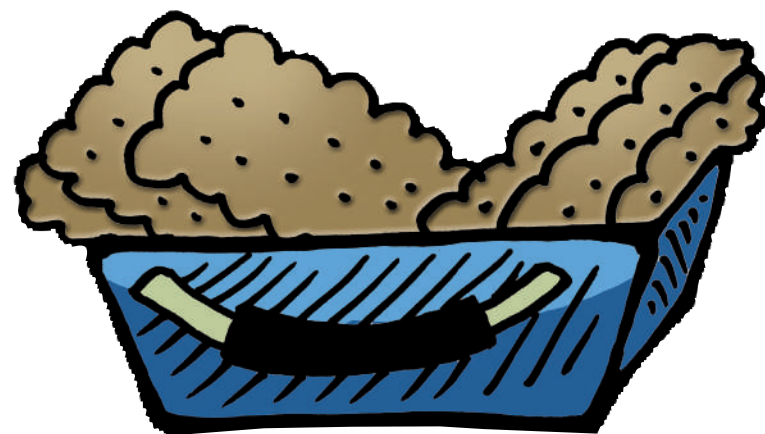

Lesanka cestuje

Lesanka cestuje

Viete ako vyzerá naša planéta z vesmíru?

Ako malá modrá lopta - celá pokrytá moriami a oceánmi a pretkaná zelenohnedými kúskami zeme, na severe a na juhu so snehovou korunkou ľadovcov. V noci je tmavá a pomedzi hmlu oblakov sa ligoce a bliká miliónmi svetiel. Na tejto dokonalej loptičke je náš svet. Svet veľký a krásne rôznorodý, plný rozmanitých krajín, v ktorých žijú ľudia so svetlou i tmavou, červenastou, svetložltou alebo hnedou pokožkou. Žijú tam aj deti, menšie i väčšie, s tmavými očami, ale aj so zelenými, hnedými, sivými okrúhlymi alebo šikmými a čiernymi ako uhoľ, s očami modrými ako morská lagúna, a vlasmi ako slnečné lúče, či dokonca s červenými kučierkami a pehami na noštdoch.

A hoci sú krajiny, mestá a dedinky, v ktorých žijú, od seba vzdialené stovky, ba i tisícky kilometrov, v dnešnom svete ich spája nekonečné množstvo ciest. Vodných, po ktorých sa plavia lode a parníky, vzdušných križujúcich nebo bielymi obláčikovými stopami lietadiel, dlhočiznými železnicami a sivomodrými cestami, ktoré sa plazia ako dlhé hadíky pomedzi všetky domy a mestečká.

Zvykli sme si na to, že tieto cesty nás zavedú takmer všade, kam sa rozhodneme ísť. Zvykli sme si aj na to, že po chodníkoch a cestičkách sa nám príjemne kráča. Aby sme boli rýchlejší, máme bicykle a kolobežky, autá a motorky. Občas cestujeme autobusom, vlakom, dokonca lietadlom alebo loďou. Na to, aby sme však vždy bezpečne dorazili do cieľa, k starkým na návštevu, za kamarátmi na ihrisko alebo zo školy domov, je dôležité, aby sme na cestách boli opatrní. Musíme vedieť, aké pravidlá pri cestovaní platia, a musíme tiež dávať pozor nie len na seba, ale aj na našich spolucestovateľov.

V malom mestečku ukrytom medzi kopcami, ktoré z lietadla vyzerá ako skupina farebných bodiek (to sú strechy domov a panelákov) popretkávaná pavučinkou ciest, a ktoré z vesmíru dokonca vôbec nevidieť (pretože z vesmíru je vidieť iba Veľký čínsky múr, ktorý je naozaj veľmi, veľmi veľký), tak v tomto malom mestečku býva jedno červenovlasé dievčatko. Možno tam tých červenovlasých dievčatiek býva viac, ale to naše sa volá Lesanka. A Lesanka tam býva zaručene iba jedna. Práve dnes, keď už sa prázdniny pomaly končia, sa Lesanka chystá na veľkú výpravu – na výlet k dedkovi, ktorý býva až o 3 ulice ďalej!

Bude to úplne prvýkrát, keď pôjde za dedkom bez rodičov!

Srdiečko jej bije od vzrušenia a je pyšná na to, že jej rodičia dovolili ísť samej. Naučili ju všetky dôležité veci o tom, ako sa správať na ceste, preto sa vôbec nebojí. A vlastne ani nepôjde úplne sama. Cestou sa ešte zastaví pre Kubka, svojho spolužiaka, ktorý je síce popletený a stále zasnívajú, ale je to jej najlepší kamarát a všetky veľké dobrodružstvá zažívajú spolu. Na jej prvej ceste ku dedkovi teda nemôže chýbať.

Do košíka na bicykli si naložila levanduľové sušienky, ktoré jej upiekla mama, a malú mapu ich malého mesta, ktorú jej kúpil otecko. Na **kolená si nasadila** ružovo-biele **chrániče** a **na hlavu** modrú **prilbu** s motýlikmi. Crnk-crnk. **Otestovala zvonček**, ktorý je pri bickylovaní veľmi dôležitý. **Zvonenie zvončeka na bicykli, to je skoro také dôležité ako trúbenie auta, a slúži na to, aby cyklista dal vedieť ľuďom kráčajúcim pred ním, že sa blíži. Ľudia tak vedia, že mu majú urobiť väčší priestor – crnk-crnk, obzrú sa, usmejú sa a trochu sa posunú.** A Lesanka sa vtedy tiež usmeje a keď okolo nich prechádza, spomalí.

Na **kolená si nasadila** ružovo-biele **chrániče** a **na hlavu** modrú **prilbu**.
Otestovala zvonček, ktorý je pri bickylovaní veľmi dôležitý.

“Ešte fľašu s vodou a darček pre dedka a mám všetko,” kontroluje Lesanka košík na bicykli.

Cez vchodové dvere nakukne do domu a kričí: “Už ideeeem, mamiii, tatiiii, ahojte!”

Ocko jej poklopká po prilbe a usmeje sa spokojný, že nezabudla.

“Dávaj si pozor, Lesanka. Dodržuj všetko, čo sme sa naučili, a s Kubkom chodte rovno ku dedkovi,”

pripomenie jej mama a pobožká ju na líčko.

“Jasné,” vyhrkne Lesanka rýchlo a už je vonku na bicykli.

Výlet sa začína!

Dievčatko na modrom bicykli usmiate od ucha k uchu zastavilo pri žltom dome s drevenou brámkou.

Zvoní na zvonček, jedenkrát, potom druhý. Z domu vybehne strapatý chlapec a už aj sadá na bicykel.

“Kubooo, prilbu!” kričí na neho Lesanka a pršekom si klopká po tej svojej.

“Aha, zabudol som!”

O chvíľku už idú **po pravej strane cesty dva bicykle pekne v rade za sebou**, ale nie úplne blízko seba. Lesanka je prvá, cestu k dedkovi pozná naspamäť. Pod nosom jej voňajú mamine sušienky.

“Crnk-crrrrnk,” počuje zrazu za sebou Kubkov zvonček. Obzrie sa a zastaví.

“Prečo zvoníš? Zvoniť sa nemá len tak.”

“Mám skvelý nápad, vynikajúci, najlepší!”

“Aký?”

“Podme na zmrzlinu! Tu za rohom, vieš, tam do toho stánku, kde predáva moja sestra, mám vo vaku dve eurá!

Ja chcem citrónovú a ty?”

“Neviem, Kubko, je to dobrý nápad?”

Mama mi hovorila, aby sme išli rovno ku dedkovi, takže by sme mali ísť rovno ku dedkovi.”

“Veď je to iba kúsok! Chvíľočka!”

“Ale potom hneď pôjdeme k dedkovi,” súhlasila Lesanka trošku neisto.

A tak Lesanka s Kubkom namiesto doprava, zabočili doľava k zmrzlinovému stánku. Stojan na bicykle bol pri chodníku na opačnej strane cesty. Keď si ich odložili, Kubko sa chcel rozbehnúť cez cestu rovno k stánku.

“Kubko! **Tam je prechod pre chodcov!**” zakričala Lesanka a ukázala o kúsok ďalej.

“Vieš, že **iba tadial' sa chodí cez cestu,**” Ten poplašený Kubo ju niekedy tak hneval.

“Dooobre.” Povedal Kubko otrávene a spolu prešli k prechodu.

Lesanka ho chytila za ruku a spoločne sa pozreli **doľava – doprava a ešte raz doľava**. Jedno auto prešlo popred nich a potom už bola cesta voľná. Krokom prešli cez prechod, bežať sa tadial' predsa nikdy nesmie, a o chvíľku boli pri zmrzlinovom stánku.

“Ahoj, Katka, daj nám malú čokoládovú a malú citrónovú,” objednával Kubko nedočkavo.

“Prosím,” doplnila ho Lesanka.

“Prosím,” zopakoval a prevrátil očami.

“No ahoj, Kubko, ahoj Lesanka, čo vy tu?” usmiala sa Kubkova sestra a naložila im poriadne veľké porcie zmrzliny.

Kubko jej podával svoju dvojeurovú mincu. “Nechaj si, to máte odo mňa, braček.”

“Ďakujeme!” odpovedali jednoglasne a sadli si na lavičku vedľa stánku.

Za chvíľku bola zmrzlina zjedená a obidvaja mali pod nosom sladké fúzy – Lesanka čokoládovohnedé

a Kubko smotanovožlté.

Kým sa však na lavičke rozprávali, nevšimli si, ako rýchlo plynie čas a koľko je hodín. Už dávno mali byť u dedka. A už vôbec si nevšimli, že obloha zosivela a vtáčiky na stromoch stíchli, že vzduch začal inak voňať a nad ulicu sa vzniesol studený vietor. Až keď Kubkovi na nos spadla prvá kvapka, pozreli sa vyľakane na seba. Spadlo zopár ďalších kvapiek, vietor ešte zosilnel, a kvapky pribúdali.

“Katka, Katka, prší!” pribehla Lesanka k zmrzlinovému stánku. “A my sme na bicykloch! A už sme mali byť u dedka!”

“Nevadí, Lesanka, tamto hneď je autobusová zastávka, pôjdeme kúpiť lístky, a bicykle vám postrážim. Ale podme rýchlo, nech úplne nezmokneme.”

Autobus práve prichádzal, keď z automatu vyšiel druhý lístok. Dážď zatiaľ zosilnel a z kvapiek bol hustý sivý závoj. Na zastávke boli pred dažďom v bezpečí, ale kým nastúpili do autobusu, aj tak boli celí premočení.

Označili si lístky, zakývali Katke, a rýchlo si sadli na voľné miesta, kým ešte autobus stál.

“Na tretej zastávke vystúpiť, decká! Orgovánová!” zakričala im ešte Kubkova sestra a utekala naspäť do zmrzlinového stánku. Išli pomalšie ako inokedy, dážď bol taký silný, že to vyzeralo akoby autobus musel prechádzať cez mäkkú vodnú stenu a bol preto pomalý a ťažký. “Tulipánová.” zaznelo v autobuse. Dvere sa otvorili a dnu pomaličky vstúpila stará pani s veľkým kvietkovaným dáždnikom. Kubko bol hneď pri dverách a tak sa rýchlo postavil.

“**Teta, podte si sadnúť**,” povedal rýchlo a chytil jej dáždnik. Lesanka sa na Kubka pyšne pozrela.

“Predsa len nie je až taký popletený,” pomyslela si spokojne. Tetuška ďakovala a celú cestu im rozprávala o tom, akú má radosť, že stretla také dobré deti. Kubko sa pevne držal autobusovej tyče a hádam o kúsok aj podrástol od tej chvály. Aj on bol na seba hrdý.

“Teta, **podte si sadnúť**,” povedal rýchlo Kubko ...

"Orgovánová." povedal hlas opäť trochu smiešnym robotický tónom.

"Dovidenia, teta!" pozdravili sa deti, počkali kým autobus úplne zastaví, a vystúpili.

Dážď už potichúčku ustával. Bola to len krátka prehánka, ale Lesanke kvapkalo z vlasov a Kubko mal topánky celé premočené. Čľap, čľap, čľap, čľap. Kráčali za ruky ku Lesanke domov po mokrom, lesklom chodníku.

"No teda, vy ale vyzeráte!" usmiala sa na nich Lesankina mama. Dala im suché oblečenie a teplé voňavé kakao.

Kubko spokojne sedel v obývačke, len Lesanka bola smutná.

"Čo ťa trápi, Lesanka?" spýtala sa jej mama.

"Chcela som ísť k dedkovi. Určite nás čakal a tešil sa."

"No a prečo by si nemohla ísť? Ešte nie je tak neskoro."

"Ale zase prší," fňukla Lesanka, pozerala sa z okna, a vysmrkala si pehavý noštek do vreckovky.

"Tak pôjdeme autom, A zabalíme zvyšné sušienky," vyhlásila mama a deťom sa od radosti rozžiarili oči.

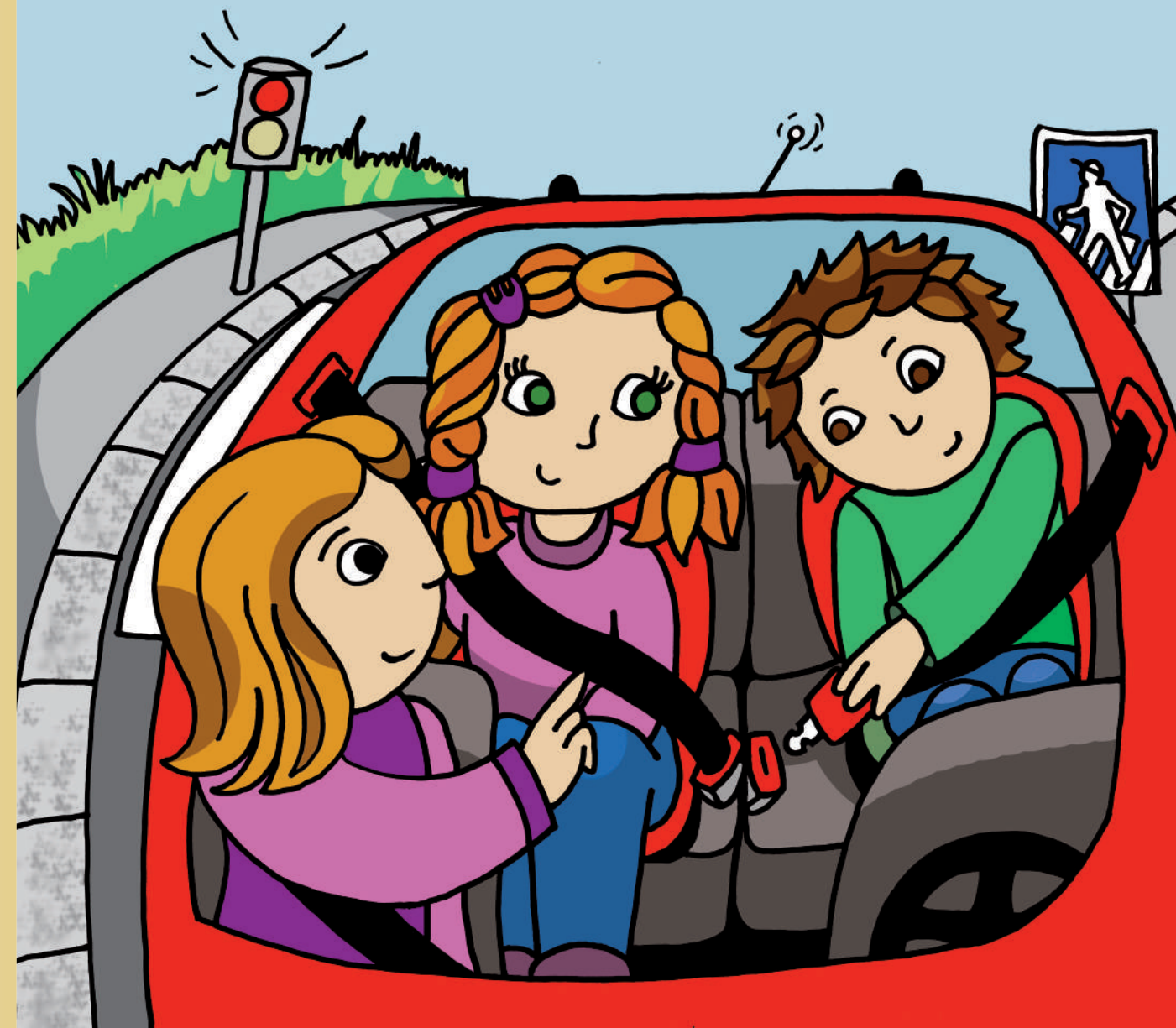
Rýchlo dopili kakao a už aj stáli obutí v chodbe. Nastúpili do auta a usadili sa vo farebných autosedačkách.

"Zapnite si bezpečnostné pásy, deti," povedala mamička svoju obvyklú vetu, ktorú opakovala vždy, keď išli autom, a aj ona si zapla pás. Sotva naštartovali, už začalo spoza mrakov vykúkať slniečko. A o chvíľu sa na nebi rozžiarila farebná dúha. Kubko otvoril okno, vyklonil hlavu a očarene pozoroval to krásne nebeské divadlo. Nevadilo mu ani, že mu studené kvapky padajú rovno na tvár.

"Kubko, **hlava sa z okna nevykláňa, ani ruky sa nevystrekujú!** Môžeš mať otvorené, ak chceš, ale hlavu schovať!" napomenula ho Lesankina mama a Kubko poslúchol, no oči z dúhy nespustil. O chvíľku už boli u dedka, mama ich odprevadila k dverám a vrátila sa do auta.

"Nevymýšľajte, nezbedníci!" zakývala im s úsmevom.

"Zapnite si bezpečnostné pásy, deti," povedala mamička ...

Lesankin dedko ich už čakal. Mal smiešne hranaté okuliare, za ktorými jeho múdre modré oči vyzerali ešte väčšie než v skutočnosti boli. Naozaj sa veľmi tešil malej návšteve. Usadil deti do kuchyne a na tanier položil levaduľové sušienky, ktoré priniesli. Kubko rozprával o dúhe ako o najkrajšej veci, ktorú kedy na nebi videl. Rozprával rýchlo až sa trochu zakoktával ako vždy, keď bol z niečoho nadšený. Z úst nu pritom padali omrvinky chrumkavých sušienok.

“Viete ako vzniká dúha?” spýtal sa dedko detí.

“Ako?” “Keď cez padajúce kvapky zasvieti slnko, jeho lúče sa premenia na niekoľko farebných oblúkov. Hovorí sa tomu lom svetla. Raz sa o tom budete učiť na fyzike. Existuje však aj dúha biela, ba dokonca aj mesačná dúha, ktorá je veľmi vzácna a má svetložltú farbu. A viete, čo sa povára? Že na konci dúhy sa ukrýva poklad!”

Deti dedka počúvali so zatajeným dychom.

“Podme ho nájsť!” vyhrkol Kubko.

“Podme, podme,” pridala sa aj Lesanka.

“No nedbám,” zasmial sa dedko a postavil sa. “Šup do topánok, ideme hľadať poklad!”

Dúha na oblohe sa za ten čas premenila na dva rovnaké oblúky. Jeden mal farby výraznejšie a bol na oblohe vyššie. Druhý bol naopak, bledý až skoro priesvitný. Dedko s deťmi kráčať tým smerom, kde sa im zdalo, že končí farebnejší oblúk. Vtáčiky začali opäť spievať a hoci chvíľku ešte mrholilo, chodníky boli už takmer suché, len vo vzduchu voňala mokrá tráva. Pri prechode cez cestu stretli staručkého pána. Bol ešte starší ako Lesankin dedko, roky ho sklonili k zemi, na hlave mal hnedý klobúk a v ruke drevenú paličku.

“**Pomôžeme vám?**” spýtal sa dedko a ani nečakal na odpoveď, spoločne s deťmi chytili starkého pod pazuchy a pomaličky s ním prešli cez cestu. Prichádzajúce **autá, spomalili, zastavili, a trpezlivo čakali**, kým skupinka prejde na opačnú stranu.

Prichádzajúce **autá, spomalili, zastavili, a trpezlivo čakali**, kým skupinka prejde na opačnú stranu.

“Ďakujem,” zašepkal ujo a potľapkal Kubka po pleci. Za dnešný deň boli deti už druhýkrát spokojné s tým, ako vedia pomáhať druhým, a že vám to bol veru skvelý pocit! Keď však zdvihli hlavy k oblohe, zistili, že dúhy medzitým zmizli. Nebo bolo tyrkysové, sem tam na ňom viseli blednúce mraky a slnko svietilo jasnejšie.

“Tak, poklad budeme musieť hľadať nabudúce. Ale tu za rohom je zmrzlinový stánok, ten, v ktorom robí tvoja sestra Kubko. Čo tak ísť na zmrzlinu?” spýtal sa dedko.

“Dám si citrónovú a ty?”

pohotovo zvolal Kubko a otočil sa k smejúcej sa Lesanke.

“Ja si dám čokoládovú.”

Ako sa chránime na bicykli?

Na hlave mať helmu, potom v ZOO vidieť šelmu.

A chrániče na kolenách, nepotknúť sa na polenách.

A použiť zvonček, nech nie si neviditeľný ako mravček.

Bicy bicy bicykel, chlapček to nevedel,
nevedel sa bicyklovať, musel si to opakovať.

Čo sa smie a nesmie robiť v autobuse?

Takto sa krútia kolesá, kolesá, kolesá
bez nich autobus nehne sa.

**Pri jazde sa držíme,
starých ľudí sadnúť pustíme.**

Veľmi ich tým potešíme,
a svoj deň si vylepšíme.

A či lístok treba v autobuse mať?

Skús teraz odpovedať.

Ako sa správame v aute?

**V aute použijeme bezpečnostné pásy,
s bezpečnosťou nie sú špásy.**

Máme dve ruky, dve nohy a jednu hlavu,
nemáme ich pre parádu.

**Vieš čo znamenajú jednotlivé
farby na semafóre?**

Ked' červená zabliká,
nepohneš sa z chodníka.

Oranžová svieti,
pripravte sa deti!

Iba farba zelená,
voľnú cestu znamená.

Poznáš farby dúhy?

Mnoho farieb má dúha, je ako farebná stuha.
Červenú ako paradajka, **modrú** ako EÚ vlajka,
žltú ako slnko, **oranžovú** ako zrnko,
zelenú ako tráva, **modrú** ako pierko páva
a **fialovú** ako ... (doplň)

Náučná rozprávka s ilustráciami: Lesanka cestuje

Texty: Mgr. Janka Ružická, Mgr. Andrea Fusková

Ilustrácie a grafická úprava: Mgr. art. Vanda Herhonek

Projekt realizovalo OZ EKOrast.

Vznik publikácie podporila Nadácia Allianz.

Prvé vydanie, Bratislava, 2015